

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПОЛИТОЛОГИИ

V ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 3-13 сәуір 2018 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 9-12 сәуір, 2018 жыл

1 ТОМ

V МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 3-13 апреля 2018 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 9-12 апреля 2018 года

ТОМ 1

V INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 3-13 April 2018

MATERIALS

International Scientific Conference of
Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 9-12, 2018

Volume 1

**СЕКЦИЯ «МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ЖЕТІСТІКТЕРДІҢ ЭТИКАСЫ»
СЕКЦИЯ «КУЛЬТУРА И ЭТИКА ЛИЧНОГО УСПЕХА»**

<i>Осербаев Е.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДЕГІ КИБЕРМОБИНГ	296
<i>Жексенбаева М.</i> МӘДЕНИЕТТАНУ ҒЫЛЫМЫНДАҒЫ ТІЛДІК КОММУНИКАЦИЯ	298
<i>Қуанышбекова Ж.</i> СЕМЕЙ ҚАЛАСЫНЫҢ ДІНИ АРХИТЕКТУРАЛЫҚ ЕСКЕРТКІШТЕРІНЕ СЕМИОТИКАЛЫҚ ТАЛДАУ	299
<i>Ералы А.</i> ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ МӘДЕНИ ӨЗІН-ӨЗІ ТАҢУЫНЫҢ ҚҰРАУШЫ ЭЛЕМЕНТТЕРІ	302
<i>Нұрмахан А.</i> ЖАҢЛАНДАНУ МӘДЕНИ ФЕНОМЕН РЕТІНДЕ	304
<i>Шәри И.</i> ҒАЛАМТОР МЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДІҢ ТІЛ МӘДЕНИЕТІНЕ БЕРЕТІН КЕРІ ӘСЕРІН ТАЛДАУ	306
<i>Смагулова Ж.</i> МӘДЕНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ	307
<i>Хасиетова Ж.</i> ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ДӘСТҮРЛІ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТІ	309
<i>Базарбай Ж.</i> МҰРАЖАЙДЫҢ МӘДЕНИ МҰРАНЫ САҚТАУДАҒЫ РӨЛІ	310
<i>Нұрсайынова А.</i> ҚАЗАҚ МӘДЕНИЕТІНДЕГІ БИ ӨНЕРІ	312
<i>Рахат Е.</i> ЖАҢЛАНДЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ ҮДЕРІСІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІҢ САҚТАЛУ МҮМКІНДІКТЕРІ	314
<i>Абылова С.</i> ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАН МӘДЕНИЕТІНДЕГІ РУХАНИ ЖАҢҒЫРУДЫҢ РӨЛІ	316

**СЕКЦИЯ «РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАР
СТУДЕНТ ЖАСТАРЫН ТӘРБИЕЛЕУ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ»
СЕКЦИЯ «ДУХОВНО-ПРАВСТВЕННЫЕ ЦЕННОСТИ
КАК ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ»**

<i>Еликбаева М.</i> КОМПЬЮТЕРНАЯ ИГРА, КАК ТОЧКА НЕВОЗВРАТА В «РАСКОЛЕ» МИРА И ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА НА РЕАЛЬНОЕ И ВИРТУАЛЬНОЕ	320
<i>Сақанова Д.</i> АУТИЗМІ БАР БАЛАЛАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ ЗАМАНАУИ ӘДІСТЕРІ	324
<i>Айпен Б.С.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ БАЛАЛАР ДАРЫНДЫЛЫҒЫН ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ ЖҰМЫСЫ	327
<i>Ергали М.</i> ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ӨЗІН-ӨЗІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ДАҒДЫЛАРНЫҢ МАҢЫЗЫ	331
<i>Қабиева М.С.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ «ӘЛЕУМЕТТЕНУ ҚҰРБАНЫ»ТОБЫНДАҒЫ ОҚУШЫЛАРМЕН ЖҰМЫСЫ.....	336
<i>Данышпанова Ә.П.</i> МЕДИАТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ҚАЗІРГІ ҚОҒАМДАҒЫ РӨЛІ	337
<i>Хадрова Ш.Б.</i> МЕКТЕПТЕГІ ҮЛГЕРМЕУШІЛІКТІ ТАЙМ МЕНЕДЖМЕНТ ПОЗИЦИЯСЫНАН ҚАРАСТЫРУ	339
<i>Әненова У.Т.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ ОҚУШЫЛАРДЫҢ БОЙЫНДА РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МҮМКІНДІКТЕРІ.....	342
<i>Әбдіхан А.Қ.</i> ЖАСӨСПІРІМДЕРДІ ТӨЗІМДІЛІККЕ ТӘРБИЕЛЕУ ШАРТТАРЫ	346
<i>Ибрай А.Е.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ТӘРБИЕ ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГИКА ТЕОРИЯСЫНЫҢ КОНТЕКСТІНДЕ	349
<i>Манап М.Қ</i> МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҒЫН НЫҒАЙТУДЫҢ ЖОЛДАРЫ.....	352
<i>Төлешова Ұ.Б., Арнаева Ж.Т.</i> ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТЫҢ ОҚУШЫЛАРДА БІЛІМ , ІСКЕРЛІК ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖҰМЫСТАРЫ	356
<i>Қылыбай Ж.Е.</i> КОНСТРУКТИВТІ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУДІҢ ЖОЛДАРЫ, ДАҒДЫЛАРЫ, ШАРТТАРЫ	359
<i>Төлешова Ұ.Б., Сәулебек А.Н.</i> ЖАҢАРТЫЛҒАН БАҒДАРЛАМА НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ БІЛІМІН БАҒАЛАУ	363
<i>Басымбекова А.М.</i> КӘМЕЛЕТКЕ ТӨЛМАҒАНДАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ САНАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ БОЛАШАҚ БАСТАУЫ	365
<i>Сәбетханова М.Е.</i> БІЛІМДІ ҰРПАҚ – БОЛАШАҚТЫҢ КЕПІЛІ.....	368
<i>Саурина М.В.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ НА ПРИРОДУ ЛИДЕРСТВА.....	371

жабығу күйге
дени тұрғыдан
е солай ма? Ия.
дуымыз дұрыс

і жағдайларға
Тарихқа шолу
ігіне жүгінген
аласуымен екі

шілікті шешу
ластыру. Бізге
мыс жасайды.
ай жарастыру.
те бір тұлғада
ап етеді. Неге?
андай қызмет
ар екі тараппен
ы зерттей келе
ып соғатынын
й қателіктерді
етінде болады.
соны неге ақп
лері, балаларға
жеке мүддесін,
болып жатқан
ейді. Екі жақта
л әр-бір елдің
асуы болмаса,
шін, мемлекет

майық, адами
ыптасса, онда
иация әдісінің
демек оймызда
көрдік, бірақта
мүмкін, немесе
ианың негізгі
қарасын, ортақ

ология арқылы,
тәсілін тиімді

кені агрессивті
ортақ сұхбатқа.
с, сотқа жүгіну
ады. Екі жақты

тқан кикілжіңді
н ұрысқа қалай
ткізу, әр-түрлі
тазалау болып

ың соңы немен
арған жағдайда,
ауабы көп әрі,

Осыған орай қазіргі таңда медиативтік тәсілді біздің елде де тиімді пайдалануға бағыттаған. Бұл
еніміз, медиативтік тәсіл арқылы біз қоғамдағы болып жатқан теріс, адамға зияны тиетін дүниелерді
дын алуға әрекет етудеміз. Медиативті технологиялары тек сотта ғана емес, сондай-ақ басқа да салаларда
педагогикалықтан саяси бағыттарға дейін қолданылады.

Жалпы адамдардың санасына медиация әдісі бұл сізге келіп жеткен көмек деп санап оның қызметіне
үгінген абзал деп санаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ц.А. Школьная медиация как действен- ный инструмент в защите прав детей
2. // <http://www.garant.ru/ia/opinion/shamlkashvili/7/#ixzz2xYRWcvhm>.
3. Ю.М. Темина, Психология және әлеуметтік институт, Воронеж: «МОДЕК», 2002 ж.)
4. Паркинсон Л.Семейная медиация. – М., 2010. – 456 с.
5. Бессмер Х. Медиация. Посредничество в конфликтах. Калуга, «Духовное познание», 2004. <http://www.myword.ru>

МЕКТЕПТЕГІ ҮЛГЕРМЕУШІЛІКТІ ТАЙМ МЕНЕДЖМЕНТ ПОЗИЦИЯСЫНАН ҚАРАСТЫРУ

Хадрова Ш.Б.

*Философия және саясаттану факультеті
Педагогика және білім беру менеджмент кафедрасы
Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандығы
4 курс студенті
e-mail: S.Hadrova@mail.ru*

Ғылыми жетекші: ф.ғ.к., доцент Әшекеева Қ.Н

Мектептегі үлгермеушілік мәселесі бойынша дәстүрлі зерттеулер оқушылардың қабілеттілігі, оқуға
істі, әлеуметтік ортасы сияқты факторларға назар аударады. Генетик ғалымдардың зерттеулері
теп мұғалімдерге кейбір балалардың жаман нәрсені үйренуге, жалқау болуға, сабақтарды жиі оқымай
ыруға табиғи бейіні бар екендігін болжауға мүмкіндік береді. Біреулер олар жас ұрпақтың «бүлдіреді»
кейбір компьютерлік ойындарды, біреулер БАҚ-ты кінәлайды. Мұнда кейбір ата-аналардың жауапсыз
аморалды мінез-құлық проблемалары және тағы басқалар қосылады. Өкінішке орай, мектеп, аймақ
облыстың имиджін сақтап қалу және білім беру мекемесінің рейтингтік көрсеткіштерін төмендетпеу
мектептегі үлгермеушілік мәселесі көп жағдайда еленбейді. Сонымен қатар, әртүрлі тәсілдермен білім
көрсеткіштерін жақсарту үшін айтарлықтай мүмкіндіктер бар екенін дәлелдейтін қазақстандық және
дік педагогтар мен психологтарда елеулі зерттеулер бар. Бұл мақалада, мектептегі үлгермеушілік
есіне тоқталып, оны тайм менеджмент тұрғысынан қарастырып, зерттеу жұмыстарының нәтижелерін
амын.

Қазіргі кезде білім беру жүйесінде оқушының дамуындағы оның үлгерімінің үлкен мәні бар. Баланың
басын жан-жақты дамытуға бүгінгі таңда білім беру саласындағы оқу процесіндегі оның үлгерімі
рөл атқарады. Мектепте оқушылардың оқу мен тәрбиелеу бағдарламалары және жағдайлары бірдей
танмен, білімді игеруде барлығы бірдей емес. Оқушылардың үлгерімінің көрсеткіштері, оқу
теріне қатынасы, тәрбиелері, даму деңгейлері әртүрлі болып келеді. Білім беру орындарында
ыларды тәрбиелеу мен оқыту бойынша қоғам мен мемлекеттің алдында, олардың үлгермеушілігін
ығылы жою міндеттері тұр. Олардың көптеген себептері болуы мүмкін [1].

Мектептегі оқушылардың үлгермеушілік мәселелерімен көптеген психологтар мен педагогтар:
Дубровина, П.П.Блонский, Н.И.Мурачковский, Ю.З.Гильбух, С.Н.Костромина, З.И.Калмыкова,
Борисов, Ю.К.Бабанский, В.С. Цетлин, Г.М. Гульнев, С.Д. Замбрамня, А.Я. Иванова, К.С.
инская, А.Р.Лурий, С.С. Ляпидевский, Г.Е. Сухарева және тағы басқалары айналысты.

Әйгілі психологтар Ю.К.Бабанский және В.С.Цетлин үлгермеушіліктің ішкі – әлеуметтік және сыртқы
у орындарындағы оқу процесінің кемеліне жетпеген ұйымдастыру себептерін көрсетеді. Ал, И.В.
овина, П.П. Блонский және Н.И.Мурачковскийдің еңбектеріне үлгермеуші оқушылар оқуды
ейіндігі, олар оқу материалдарының тақырыптарын меңгеруде логикалық өңдеу жасай
ыңдығын көрсетеді.

Бастауып сынып оқушыларының жазу жұмыстарындағы әріптерді қалдырып кету, ережелерді жақсы
е орфографиялық қателер жіберу, зейінсіздік пен ұмытшақтық, математикалық есептерді
ырудағы, тексті айтудағы қиындықтар, көбейту кестесін нашар білуі, дербес тапсырмаларды орындауда
іс – әрекетіндегі қиындықтардың бала үлгерімінің төмендеуіне әсер ететіндігін психолог
Костромина қарастырған.

Бастауыш сынып оқушыларының алғашқы мектеп табалдырығын аттауда әлі де болса, білімдерді қабылдауға зейін қою, естеріне сақтау және ойлау процестері баяу өтеді. Сондықтан бастауыш сынып оқушыларының оқу үлгеріміндегі танымдық мотивациялық қызығушылықтарын арттыру, олардың тұлғалық қалыптасуын камтамасыз ету – бүгінгі таңда мектептегі психолог жұмысының басты мәселесі болып табылады.

Тайм менеджмент немесе уақытты басқару – іс-әрекеттің нақты түрлеріне жұмсалған уақыт көлемін саналы түрде бақылауды тиімділік пен өнімділік арнайы жоғарылату мақсатында жаттықтыру үрдісі.

«Тайм менеджмент» пәні жеке бағыт болып XX ғасырдың 60 жылдары бөлініп шықты. Тайм менеджмент – уақытты ұйымдастыру және оны пайдалану тиімділігін арттыру технологиясы. Бұл орыс ресейлік авторлар Г.Х. Попова, А.К. Гастева и П.М. Керженцева және шетелдік мамандар Л. Зингер (Германия), Ст. Кови, П. Дойл (АҚШ), Б. Санто (Венгрия) еңбектері кең таралды.

Қазіргі уақытпен өзіндік ұйымдастыруы мәселесін зерттеуге арналған белгілі бір білім жинақталды:

- адам тіршілігінде уақытының ұйымдастырылуы ерекшеліктерін Н.Н. Брагина, Т.А. Добровольная, Ю.М. Забродин, А.В. Бороздина, Н.А. Мусина, Я. Освальд, С. Шервуд;

- уақытты құндылық ретінде бағалаудың педагогикалық аспектілерімен А.В. Кирьяков, Г.А. Мелекесов, Н.Д. Никандров, З.И. Равкин зерттеді;

- тайм менеджментке үйретумен Г.С. Альтшуллер, Г.А. Архангельский, Д.А. Гранин, И.А. Лаврентьева, А. Лакейн, С. Кови, А. Левитас, Д. Литвак, А. Макензи айналысты.

Уақыт шындықтың барлық құбылыстары уақыт пен кеңістікте байқалатынына байланысты объективті түрде бар шындықты кеңістік сияқты көрсетеді. Танудың басты нысаны – уақыт – қоршаған айналадағы шындықтың жан-жақты аспектісі. Уақытты қабылдау – мидағы объективті ұғымның жылдамдығы, шындық құбылыстарының реті. Д.Б.Эльконин теориясына сәйкес уақыттың әр аспектілерін дамыту үшін адам миының түрлі кортикальды құрылымдарының функциясын қажет етеді. Балалар үшін уақыттың шын мәнінде осындай күрделі аспектісін көрсету ғарышты қабылдаудан гөрі оң қиындық тудызады. Бұл, негізінен, уақыттың мән-мағынасы ретінде көрініс объектісі және оның өмірлік ролі [4].

Тайм менеджмент балаларға арналған тақырып емес сияқты, өл жастық, жасөспірім арасына қарастырылуы тиіс болып көрінеді. Алайда, балалық шақта уақытты дұрыс ұйымдастырудың дағдыларын үйрету қажеттілігі болатынын көреміз – жасөспірім шақты сабақ дайындауға, пайдалы іс-әрекетке және демалуға уақытты жоспарлауға үйрету кеш болуы мүмкін. Әрине, жасөспірім шақта әдеттерді өзгерту болады, алайда, бұл жұмысты кіші жаста бастаған әлдеқайда жеңіл болады.

Тайм менеджментке байланысты педагогтар «уақыттың бос өткені – өмірдің бос кеткені» және «Уақыт алтыннан қымбат» тәрізді халық ауыз әдебиетінен мысал келтіргенде, сабақ үстінде тапсырманы орындауға уақыт бөлгенде және т.б. кездерде жақын болады. Балаларыңызды отбасында тәрбиелеудің баланың сабақтарына қатысуға немесе тапсырыс беруге үйретуге тырысып жатқан осы сәттерге және аналарға әсер етіңіз. Алайда, баланың уақытты басқару дағдыларын оқытуға бұл жұмыс барлық ата-аналар мен мұғалімдер өз тәжірибесіне көбірек қатты сүйене отырып, өздігінен және кездейсоқ орындауға. Өздігінен мектеп оқушылары тиісті дағдыларды игере алатын және қорытуға болатын курстар жоқ, сондықтан ата-аналар мұндай дағдыларды қалыптастыру технологиясын меңгере алады [3].

Мектеп оқушылары өз уақытын қаншалықты дұрыс ұйымдастыратыны және жалпы күн тәртібін түсініп ойларын білу үшін мен М.Дулатов атындағы №136 мектеп-гимназияның жоғарғы сыныптары (9 «а», 9 «б» және 10 «б») оқушыларының арасында сауалнама алдым. Сауалнамаға 14-16 жас аралығындағы 50 оқушы қатысты. Нәтижелері 1,2 және 3 диаграммада берілген. Алдымен оқушыларға сабақ күндерінде 24 сағаттың ұйқыға кететін уақыттан басқасын қандай заттарға жұмсайтынын көрсетуін тапсырдым. Орташа алғанда 16 сағатты мектепте болатын, үй тапсырмасын орындауға, хоббиге, серуендеуге, интернет желілеріне және басқа шаруаларға (үй жинау, тамақ ішу және т.б.) бөліп тастады. Диаграмма бойынша оқушылар уақытының 35% мектепте (5 сағат 30 минут), 14% хоббиге (2 сағат 12 минут), 18% басқа шаруаларға (2 сағат 50 минут), 14% үй тапсырмасына (2 сағат 18 минут), 17% интернет желілеріне отыруға (2 сағат 12 минут) және 3% серуендеуге (28 минут) бөлетінін көреміз. Екінші тапсырмада оқушылар тайм менеджмент, оның ережелері мен техникалары туралы қандай ақпаратқа ие және оны күнделікті өмірде қаншалықты пайдаланатынын көрсетуді сұрадым. Оқушылардың арасында уақытты дұрыс ұйымдастыру туралы білетіні және пайдаланатыны 12%, хабардар, бірақ пайдаланбайтындардың пайыздық көрсеткіші 21, ал мүлдем хабары жоқ оқушылар 67% көрсетті.

Үшінші диаграммада бірінші тапсырмада оқушылар үй тапсырмасына жұмсайтын уақыты мен оқушы жетекшілерінен нақты оқушының үлгерімі туралы ақпараттың арасындағы байланыс көрсетілген. Бірінші жерде үлгерімі өте жақсы оқушылар үй тапсырмасын орындауға 3 сағат 9 минут, ал үлгерімі жақсы оқушылар 2 сағат 40 минут, үлгерімі орташа оқушы болса, орташа алғанда 1 сағат 55 минут отыратынын анықтадым.

әлі де болса, жаңа Сондықтан бастауыш сыныптарын арттыру, олардың білімдерінің басты мәселесі

мәселесі салған уақыт көлемін арттыратын үрдісі.

Бөлініп шықты. Тайм технологиясы. Бұл салада мамандар Л. Зайверт

елгілі бір білім қоры на, Т.А. Доброхотова.

А.В. Кирьяков, Г.А.

Д.А. Гранин, Н.А.

тынына байланысты, ды – уақыт – қоршаған объективті ұзақтығы, де уақыттың әр түрлі функциясын қажет етеді. қабылдаудан гөрі көп және оның өміріндегі

ық, жасөспірім кезеңде ерудің дағдыларына қатыналы іс-әрекетке және еңбек әдеттерді өзгертуге

н бос кеткені» немесе еңбек үстінде тапсырманы орындауында тәрбиелеуге, осы сәттерге және ата-анамыз барлық ата-аналар кездейсоқ орын алады. болатын курста жоқ, алады [3].

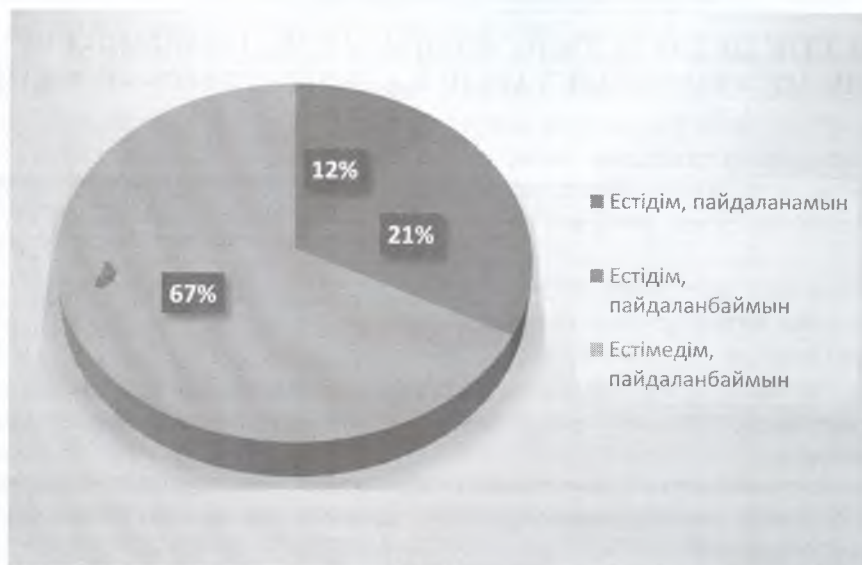
шы күн тәртібі туралы сыныптары (9 «а», 9 «б») бағалығындағы 52 оқушы күндерінде 24 сағаттың ішінде орташа алғанда интернет желілеріне және ақпарат бойынша оқушылар 20% басқа шаруаларға (2 сағат) отыруға (2 сағат) 42% оқушыларға тайм менеджменті оны күнделікті өмірдегі дұрыс ұйымдастыруға пайыздық көрсеткіші

тын уақыты мен сынып тапсырмасы көрсетілген. Бұл нәтиже, ал үлгерімі жақсы 55 минут отыратынын

Уақытты пайдалану (9 "а", 9 "б", 10 "б" сыныптары, 16 сағаттан, пайызбен)

1 кесте. Жоғарғы сынып оқушыларының уақытын пайдалануының үлестік көрсеткіші

2 кесте. Уақытты пайдалану ережелері мен техникаларынан хабардар болу және қолдану деңгейі (пайызбен)

3 кесте. Үлгерімі әр түрлі оқушылардың үй тапсырмасын орындауға жұмсайтын уақыты (сағатпен)

Қорытындылай өтсек, зерттеу жұмысын жүргізген кезде, оқушылардың көп бөлігі тайм менеджмент туралы естімегені және күн тәртібін құрастырмайтыны анықталды. Өзінің күнделікті уақытын бөліп қарайтын деген тапсырмаға қиналып, уақытының қайда кетіп жатқанына мән бермейтіні көрінді. Сол себепті жүйелі уақытты басқару оқушыларға келесі нәтижелерге қол жеткізуге көмектеседі: мақсаттарға жету үшін маңызды екенін түсіну; сіздің мақсаттарыңызға тезірек қол жеткізесіз; объективті түрде айқын және нақты жұмыс жоспары бар және кем емес жұмыс кестесі; адам әлдеқайда ұйымдаса, уақыт жұмсалмай, алақандай мәселелер мен алшақтатулар азаяды; оқушы шешімдердің тиімділігін арттыру, маңызды мәселелерге назар аударуға қабілетті болады; оқушы неғұрлым көп уақытқа жетеді және қалған уақытты басқа мақсаттарға жету үшін пайдаланылуы мүмкін; оқушылардың өздері жақсы ұйымдастырылғандықтан, мұғалімдермен жұмыс істеу жеңілрек және жағымды болады; оқушылар шығармашылық көбірек бостандық алады, себебі олар жеткілікті уақытты босатады; оқушылардың өздері үшін бос уақыт көбірек болады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Анохина Н.Ф. Что мешает вам работать? Ловушки для времени // Мотивация и оплата труда. – 2015. – № 3. – С. 202-207.
2. Кобзарев И.Ю. Ньютон и его время. – М.: Знание, 1978.
3. Кови С. Главное внимание главным вещам. – М.: Альпина Паблишер, 2014. – 328 с.
4. Эльконин Д.Б. Вопросы психологии учебной деятельности младших школьников. – М.: Институт практической психологии, 1996. – 304 с.

ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ ОҚУШЫЛАРДЫҢ БОЙЫНДА РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МҮМКІНДІКТЕРІ

Әденова С.

Философия және саясаттану факультеті

Педагогика және Білім беру менеджмент кафедрасы

Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандығы

4 курс

Ғылыми жетекші: п.ғ.к., профессор м.а. Әлқожамов

e-mail: lave_umi@mail.ru

Түйін: Бұл мақалада авторлар оқушылардың бойында рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру мүмкіндіктерін қарастырған. Сонымен қатар мектеп оқушыларын рухани-адамгершілікке тәрбиелеу маңыздылығы сипатталған.

Резюме: В данной статье авторы рассматривают возможность формирования духовных и нравственных ценностей учащихся. Также описывается важность духовно-нравственного воспитания школьников.

Summary: In this article, the authors consider the possibility of forming the spiritual and moral values of students. The importance of the spiritual and moral education of schoolchildren is described.

Жалпыадамзаттық құндылықтар болып саналатын адамгершілік мұраларды, рухани-адамгершілік қасиеттерді бүгінгі ұрпақтың бойына сіңіру, жақсылыққа үйрете білу аса маңызды. Бұл тұрғыда әлемде педагогтің рөлі аса зор. Өйткені, ол оқыту мен тәрбиелеудің қазіргі әдістемесін жеткілікті меңгеріп, психологиясын терең талдай отырып, белгілі бір жастағы балаларға бағытталған педагогикалық ұйымдастыра алады.

Белгілі педагог Ш.Амонашвили: «Әр бала – керемет рухани күш иесі. Ол шетсіз шексіздікті білуге ұмтылады. Мұндай ұмтылыс адам баласының бойында дүниеге келген сәтінде-ақ пайда болады. Сондықтан да мұғалім әр балаға рухани күш иесі ретінде қарауы керек. Мұғалімнің мұндай қарауы баланың белсенділігін арттырады. Білімге деген құштарлығын көбейтеді. Балаға сеніммен қарау біз тек қуаттандыра түседі», – деген болатын [1]. Бұдан болашақ әлеуметтік педагогтың шеберлігі білімділігі оқушылардың бойына рухани адамгершілік құндылықтарды сіңіруде маңыздылығын көрсетіп байқауға болады.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңының 8-бабында: «Жеке адамның шығармашылық рухани дене мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негізін қалыптастыру, жеке басының даму үшін жағдай жасауы арқылы интеллектілігін байыту – қазіргі білім жүйесіндегі басты міндеттердің бірі», делінген [2].

Жаңа ғасыр толқыны әкелген жаңалықтарға сәйкес қазіргі заманда адамның тұлғалық дамуына назар аударылып, жас жеткіншектерге берілетін білім негіздері олардың жеке даралық қасиеттерін жетілдіруге қызмет етеді. Әр баланың ішкі мүмкіндігі мен өзіндік қарымын дамытуға әсер ететін